

Η εν Πνεύματι ζωή στην Προς Κορινθίους Επιστολή του Κλήμεντος Ρώμης (Χρήστος Αραμπατζής, Καθηγητής Τμ. Θεολογίας ΑΠΘ)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η επιστολή του αγίου Κλήμη, πάπα Ρώμης, προς την Εκκλησία της Κορίνθου, γραμμένη στα τέλη του 1ου αιώνα, είναι από τα λίγα μεταποστολικά κείμενα που μας διασώθηκαν και τα οποία είχαν μια βαθιά επίδραση στην εκκλησιαστική ζωή στην εποχή που γράφηκαν καθώς και στην μετέπειτα χριστιανική γραμματεία.

Πατέρες της πρώιμης εκκλησίας και εκκλησιαστικοί συγγραφείς των τριών πρώτων αιώνων εκδήλωσαν με σαφήνεια την εκτίμησή τους στον συγγραφέα και την επιστολή του προς την Εκκλησία της Κορίνθου, ενώ σε πολλές περιπτώσεις την τοποθέτησαν μεταξύ των κειμένων της λατρευτικής ζωής της Εκκλησίας.

Η επιστολή, όπως και τα περισσότερα επιστολογραφικά κείμενα, έχει περιστασιακό χαρακτήρα καθώς το αίτιο, η αφορμή και ο σκοπός της είναι άμεσα συνδεδεμένα με τις ταραχές που προκλήθηκαν στην ζωή της χριστιανικής κοινότητας της Κορίνθου.

Συγκεκριμένα, εμπαθείς και ζηλόφθονες χριστιανοί διεκδίκησαν τα αξιώματα του ιερέα και του επισκόπου θεωρώντας τα ανάλογα των αιρετών αρχόντων. Γι' αυτό και ο επίσκοπος Ρώμης, κατόπιν αιτήματος των χριστιανών Κορινθίων, απευθύνει μια σειρά από πνευματικές παραινέσεις και οδηγίες με σκοπό να επιτευχθεί η θεραπεία της διχόνοιας και των τάσεων διάσπασης της ενότητας της Εκκλησίας.

Η αιτία όλων των προβλημάτων εντοπίζεται στην εσωτερική ζωή των πιστών στην πνευματική τους κατάσταση και στην φιλαυτία τους.

Δεν θα αναφερθώ στις γραμματολογικές και ιστορικές παρατηρήσεις που συνδέονται με τον συγγραφέα, ούτε στην φιλολογική ανάγνωση και ανάλυση του έργου, καθώς αυτά έχουν επισταμένως μελετηθεί και η έρευνα έχει καταλήξει στις περισσότερες των περιπτώσεων σε ασφαλή συμπεράσματα.

Αντιθέτως θα επικεντρώσω το ενδιαφέρον μου στον τρόπο που ο συγγραφέας περιγράφει και συνοψίζει τα πνευματικά χαρακτηριστικά της χριστιανικής κοινότητας, κινούμενος δυναμικά μεταξύ δέοντος και πραγματικότητας,

παρελθόντος, παρόντος και μέλλοντος.

Το γεγονός αποκτά ιδιαίτερη σημασία καθώς το κείμενο ως προς τη σύνθεση, τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του και το θεολογικό του περιεχόμενο βρίσκεται στο μεταίχμιο της επιστολογραφίας των Αποστόλων ή των διαδόχων τους και των απολογητικών κειμένων του 2ου αι.

Σε αντίθεση με μια μεγάλη μερίδα θεολόγων και ιστορικών της χριστιανικής γραμματείας που κατατάσσουν το έργο στα κείμενα μιας συγκεκαλυμμένης ιουδαϊζουσας ηθικολογίας και στα σύγχρονα του 1ου αι. αρετολογικά πρότυπα της πρωτοχριστιανικής γραμματείας, **εμείς θεωρούμε ότι αυτό αποτελεί ένα έξοχο δείγμα περιγραφής της πνευματικής ζωής που πρέπει να διέπει τις χριστιανικές κοινότητες**. Διαπιστώνουμε επίσης ότι προσεγγίζει θεματικά και μεθοδολογικά **τα πρότυπα των ασκητικών πραγματειών περί πνευματικής ζωής που αναπτύχθηκαν τους επόμενους αιώνες**.

Επιπλέον αξιοσημείωτο είναι ότι η ανάλυση που επιχειρεί ο Κλήμης εκκινεί **από/και** εμπεριέχει όλα τα στοιχεία που συναντούμε στην Παύλεια γραμματεία, , και ειδικότερα στις επιστολές Προς Ρωμαίους, Προς Κορινθίους, Α΄ Προς Θεσσαλονικείς και Προς Γαλάτας οι οποίες πραγματεύονται τα χαρακτηριστικά της εν Χριστώ ζωής, ως δωρεά και ενέργεια του Πνεύματος μέσα στην Εκκλησία.

Διακριτικό γνώρισμα του κειμένου είναι ότι πουθενά δεν επιδιώκει πρωτοτυπία. Ερμηνεύει και επαναλαμβάνει τη διδασκαλία του Ιησού και των Αποστόλων, ειδικά του Παύλου.

Στα πλαίσια της ανακοίνωσης αυτής θα περιοριστούμε σε μια πρώτη και σύντομη περιγραφή των ποιοτήτων του χριστιανικού βίου, ως των χαρακτηριστικότερων ευεργετημάτων του Πνεύματος.

Η μεθοδολογία της ανάλυσης και η επισήμανση των αιτίων της διάσπασης της Εκκλησίας.

Ο Κλήμης δεν αισθάνεται την ανάγκη να καταφύγει σε λογικά επιχειρήματα που εκκινούν και καταλήγουν στον ορθό λόγο. Ούτε πάλι καταφεύγει στην αρχαιοελληνική γραμματεία για να διατυπώσει τις αρχές του εκκλησιαστικού βίου και του τρόπου άσκησης της εκκλησιαστικής διακονίας και εξουσίας.

Αδιαμφισβήτητα πρότυπα των χριστιανών της Κορίνθου **προτείνονται** οι προφήτες και οι Απόστολοι **σε δύο κυρίως πεδία, αφενός** στην προσωπική σχέση εμπιστοσύνης και πιστότητας στον Θεό και **αφετέρου** στην ιστορική και κατά κόσμο δράση τους, η οποία είναι απόρροια των ποιοτήτων που χαρακτηρίζουν τη

σχέση αυτή. Γι' αυτό και ονομάζονται και ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ ΤΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ.

Οσάκις ο Κλήμης αναφέρεται στην ιστορία της Π.Δ. και στην πρόσληψή της, αυτό γίνεται όχι για ηθικοδιδασκτικούς λόγους, αλλά για να περιγράψει την ζωντανή σχέση που έχουν οι πρωταγωνιστές της με τον έναν Θεό καθώς και την δυναμική που προσδίδει στη ιστορική τους δράση η ενεργητική και θεραπευτική παρέμβαση του Θεού.

Οι ποιότητες-αρετές των προσώπων, όσο κι αν φαντάζει περίεργο, δεν αποτελούν τις προϋποθέσεις, αλλά είναι απόρροια της ενσυνείδητης πιστότητάς τους και των δωρεών που πλουσιοπάροχα δωρίζει ο Θεός (30-33).

[Συνεχίζεται]

**Εισήγηση στο Γ' Διεθνές Αγιολογικό Συνέδριο (Σμύρνη/Έφεσος, 4-8 Μαΐου 2017)*